

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

MICHELLE OBAMA

**POVESTEA
MEA**

Traducere din limba engleză
CORINA HĂDĂREANU

București
2018

CUPRINS

<i>Prefață</i>	9
Povestea mea	17
Povestea noastră	167
Povestea continuă	413
Epilog	607
<i>Mulțumiri</i>	615
<i>Credite fotografice</i>	621

PREFAȚĂ

---

martie 2017

CÂND ERAM COPIL, NĂZUINȚELE MELE ERAU SIMPLE. Îmi doream un câine. Îmi doream o casă cu scară interioară – parter și etaj, pentru o singură familie. Dintr-un anumit motiv, îmi doream un break cu patru uși, în locul mașinii Buick cu două uși, de care tatăl meu era foarte mândru. Obişnuiam să le spun oamenilor că, atunci când o să cresc mare, o să mă fac medic pediatru. De ce? Pentru că îmi plăcea la nebunie să mă aflu în preajma copiilor și mi-am dat seama foarte repede că răspunsul acesta era pe placul adulților. *O, medic! Ce alegere minunată!* Pe vremea aceea purtam părul prins în codițe împletite, îl tratam de sus pe fratele meu și reuşeam, fără excepție, să iau cele mai bune note la școală. Eram ambițioasă, chiar dacă nu aveam un scop precis. Acum cred că aceasta este una dintre cele mai inutile întrebări pe care adulții le pot pune copiilor – *Ce vrei să te faci când o să crești mare?* De parcă creșterea ar fi un proces finit. De parcă, la un moment dat, devii ceva, iar acela este sfârșitul.

Până acum, am fost avocată. Am fost vicepreședinta unui spital și directoarea unei organizații nonprofit care-i ajută pe tineri să-și croiască drumul către cariere importante. Am fost o studentă de

culoare, provenind dintr-o familie de muncitori, la o facultate de elită frecventată mai ales de albi. Am fost singura femeie sau singurul afro-american în diferite grupuri și conjuncturi. Am fost mireasă, am fost o tânără mamă epuizată, o fiică sfâșiată de durere. Și, până nu demult, am fost prima doamnă a Statelor Unite – o poziție care nu reprezintă oficial un loc de muncă, dar care mi-a oferit experiențe cum nu mi-aș fi putut imagina. M-a așezat față în față cu tot felul de provocări și m-a făcut uneori să mă simt umilă, m-a dus pe culmi și m-a doborât, luându-mă pe nepregătite câteodată. Abia încep să înțeleg tot ce s-a întâmplat în ultimii ani – din momentul acela, în 2006, când soțul meu a vorbit pentru prima dată despre candidatura la președinție până în dimineața rece de iarnă când am urcat într-o limuzină împreună cu Melania Trump, pentru a o însoți la inaugurarea mandatului soțului ei. A fost o experiență pe cinste.

Când ești prima doamnă, America ți se dezvăluie cu extremele ei. Am participat la evenimente pentru străngeri de fonduri în case particulare care arătau mai degrabă ca niște muzee, case în care oamenii aveau căzi de baie făcute din pietre prețioase. Am vizitat familii care au pierdut totul în timpul uraganului Katrina și am văzut oameni emoționați până la lacrimi și recunoscători pentru că mai aveau un frigider și o sobă care încă funcționau. Am întâlnit oameni care mi s-au părut superficiali și ipocriți, dar și alții – profesori, soții de militari și mulți alții – care m-au uimit cu forța și profunzimea lor spirituală. Am întâlnit și copii – foarte mulți și din toată lumea – care m-au înduioșat, mi-au umplut inima de speranță și care, din fericire, uitau cine sunt eu de îndată ce ne apucam să scormonim împreună pământul din grădină.

De la primul pas pe care l-am făcut cu reticență în viața publică, am fost ridicată în slăvi ca fiind cea mai puternică femeie din lume și denigrată ca fiind „o femeie de culoare orbită de furie“. I-aș fi întrebat pe detractorii mei care parte din această expresie e mai importantă pentru ei – „furie“, „de culoare“ sau „femeie“? Am făcut fotografii zâmbind alături de oameni care îi adresau soțului meu cuvinte îngrozitoare în emisiuni ale televiziunilor naționale, dar care, totuși, voiau o amintire înrămată, pe șemineu. Am auzit despre pagini de internet pline de gunoaie, care puneau la îndoială absolut tot ceea ce avea legătură de mine, întrebându-se chiar dacă sunt femeie sau bărbat. Un congressman aflat în funcție a făcut glume despre fundul meu. Câteodată m-am simțit rănită, alteori m-am înfuriat, dar, de cele mai multe ori, am încercat să mă amuz pe seama acestor întâmplări.

Sunt multe lucruri pe care încă nu le știu despre America, despre viață, despre ce ar putea să aducă viitorul. Dar mă cunosc pe mine însămi. Tatăl meu, Fraser, m-a învățat să muncesc din greu, să zâmbesc des și să mă țin de cuvânt mereu. Mama mea, Marian, mi-a arătat cum să judec singură lucrurile și cum să-mi fac vocea auzită. Împreună, în apartamentul nostru înghesuit din sudul orașului Chicago, ei doi m-au învățat să descopăr ceea ce e important în povestea noastră, în povestea mea, în marea poveste a țării noastre. Chiar dacă nu e totul frumos sau perfect. Chiar dacă este mai real decât ai vrea să fie. Povestea ta este tot ce ai, tot ce vei avea vreodată. Este ceva ce merită prețuit.

Vreme de opt ani, am locuit la Casa Albă, unde sunt atât de multe scări încât te plectisești numărându-le – plus ascensoare,

un teren de bowling și un grădinar propriu. Am dormit într-un pat cu așternuturi fine aduse din Italia. Mesele noastre erau pregătite de o echipă de bucătari de talie internațională și servite de ospătari mai bine pregătiți decât într-un restaurant sau hotel de cinci stele. La ușa noastră se aflau mereu agenții Serviciului Secret, cu căști în urechi, înarmați și cu chipurile deliberat lipsite de expresie, care făceau tot posibilul să nu tulbure intimitatea vieții noastre de familie. În cele din urmă, ne-am obișnuit, oarecum, cu tot – cu grandoarea neobișnuită a noii noastre case și, totodată, cu prezența permanentă, tăcută, a celorlalți.

La Casa Albă, cele două fiice ale noastre s-au jucat cu mingea pe coridoare și s-au cățărât în copacii de pe Peluza de Sud. Este locul în care Barack a lucrat până noaptea târziu, în Sala Tratatelor, citind informări și schițe de discurs, și în care Sunny, unul dintre câinii noștri, își făcea câteodată nevoile pe covoare. Am stat uneori în balconul Truman și m-am uitat la turiștii care își făceau poze cu bețele de selfie, privind insistent prin gardul de fier și încercând să-și dea seama ce se petrecea înăuntru. Au fost zile când am simțit că mă sufoc pentru că ferestrele erau mereu închise din motive de securitate, când nu puteam să iau o gură de aer proaspăt fără să provoc un deranj întreg. În alte zile, mă minunam de frumusețea magnoliilor albe care înfloreau afară, de forfota de zi cu zi a treburilor guvernului sau de o solemnă ceremonie militară de primire. Au fost zile, săptămâni și luni în care am urât politica. Și au existat momente în care frumusețea acestei țări și a locuitorilor ei m-au copleșit și m-au lăsat fără grai.

Apoi, s-a terminat. Chiar dacă știi că se apropie, chiar dacă ultimele săptămâni sunt presărate cu despărțiri emoționante, ziua aceea este încă încețoșată. O mână se așază pe o Biblie; un jurământ este rostit din nou. Mobilierul unui președinte este scos afară, în timp ce mobilierul celuilalt este mutat înăuntru. Dulapurile sunt golite și, apoi, umplute din nou, în doar câteva ore. Într-o clipă, alte capete se așază pe alte perne – temperamente noi, visuri noi. Și când totul ia sfârșit, când ieși pentru ultima dată pe ușa casei de la cea mai faimoasă adresă din lume, în multe privințe trebuie să te regăsești.

Așa că, dați-mi voie să încep de aici, cu un lucru mărunț care s-a întâmplat cu puțin timp în urmă. Eram acasă, în vila din cărămidă roșie în care familia mea s-a mutat recent. Noua noastră casă se află cam la trei kilometri de fosta noastră locuință, pe o stradă liniștită. Încă ne mai obișnuim cu ea. În camera de zi, mobila noastră este așezată la fel cum era la Casa Albă. Prin toată casa avem lucruri care ne aduc aminte că totul a fost adevărat – fotografii de familie făcute la Camp David, vase de ceramică pe care le-am primit cadou de la câțiva studenți nativi americani, o carte semnată de Nelson Mandela. În mod cu totul neobișnuit, în seara aceea toată lumea era plecată. Barack era într-o călătorie. Sasha ieșise cu niște prieteni. Malia locuiește și lucrează la New York, fiind spre finalul anului de pauză, înainte de a merge la facultate. Eram doar eu, cu cei doi câini ai noștri, într-o casă goală și tăcută cum nu mai avusesem de opt ani.

Și îmi era foame. Am ieșit din dormitor și am coborât scările, cu câinii după mine. Am intrat în bucătărie și am deschis frigiderul. Am găsit o pâine, am luat două felii și le-am pus

la prăjit. Am deschis un dulăpior și am luat o farfurie. Știu că sună bizar, dar să iei o farfurie de pe raft fără ca mai întâi să insiste cineva să ți-o aducă, să stai și să te uiți cum se prăjește pâinea în toaster – toate acestea mi-au dat senzația întoarcerii la viața mea de odinioară. Sau poate că este noua mea viață, cu semnele ei de început.

Până la urmă, nu mi-am făcut doar pâine prăjită; am făcut un sandwich prăjit cu brânză, mutând feliile de pâine în cuptorul cu microunde și topind o felie zdravănă de brânză cheddar, grasă și cremoasă, între ele. Apoi am ieșit cu farfuria în curtea din spate. Nu mai trebuia să anunț pe nimeni unde mă duc. M-am dus, pur și simplu. Purtam pantaloni scurți și aveam picioarele goale. Frigul iernii se înmuiașe, în sfârșit, și brândușele începuseră să răsară pe lângă zidul din spatele curții. În aer se simțea aroma primăverii. M-am așezat pe treptele verandei simțind căldura soarelui de peste zi în lepedea de sub picioarele mele. Un câine s-a auzit lătrând în depărtare, iar câinii mei au ciulit urechile, ascultându-l nedumeriți. Mi-am dat seama că era un sunet neobișnuit pentru ei, pentru că, la Casa Albă, nu avuseserăm vecini, așadar, nici câini ai vecinilor. Pentru ei, totul era nou. Câinii au plecat să exploreze curtea, iar eu am rămas să-mi mănânc sandwichul în întuneric, simțindu-mă singură în cel mai plăcut mod cu putință. Nu mă mai gândeam la agenții înarmați care stăteau la mai puțin de 100 de metri, la postul de pază amenajat în garajul nostru, și nici la faptul că nu puteam să merg pe stradă fără să fiu însoțită de o echipă de securitate. Nu mă gândeam nici la noul președinte și, între noi fie vorba, nici la fostul președinte.

Mă gândeam, în schimb, că peste câteva minute urma să mă întorc în casă, să-mi spăl farfuria în chiuvetă și să mă duc în pat, poate să deschid și o fereastră ca să simt aerul de primăvară – ce minunăție! Mă mai gândeam, de asemenea, că liniștea aceea îmi oferea pentru prima dată ocazia de a reflecta. Ca primă doamnă, ajungeam la sfârșitul unei săptămâni aglomerate și trebuia să fac eforturi să-mi aduc aminte cum a început. Acum, însă, deja percep timpul altfel. Fetele mele, care au venit la Casa Albă cu păpușile Polly Pockets, cu o păturică botezată Blankie și cu tigru de pluș Tiger, sunt acum adolescente, tinere femei cu concepții și planuri personale. Soțul meu e preocupat de propria adaptare la viața de după Casa Albă și încearcă să-și găsească un nou ritm. Și mai sunt și eu, în acest loc nou, cu o mulțime de lucruri pe care vreau să le spun.

POVEȘTEA MEA

CAPITOLUL 1

MI-AM PETRECUT CEA MAI MARE PARTE A COPILĂRIEI ascultând sunetul strădaniei. Ajungea la mine sub forma unei muzici cântate prost sau, în orice caz, de niște amatori, trecând prin podeaua dormitorului meu – acel *ping ping ping* repetat al clapelor pe care elevii aflați cu un etaj mai jos, la pianul mătușii Robbie, învățau gamele cu dificultate și făcând multe greșeli. Familia mea locuia în South Shore, un cartier al orașului Chicago, într-o casuță cochetă din cărămidă, care îi aparținea lui Robbie și soțului ei, Terry. Părinții mei închiriaseră un apartament la etaj, iar Robbie și Terry locuiau la parter. Robbie era mătușa mamei și fusese pentru familia noastră un real ajutor de-a lungul anilor, dar pentru mine era o persoană înspăimântătoare. Pretențioasă și sobră, ea dirija corul bisericii și era oficial profesoara de pian a cartierului. Purta tocuri înalte și o pereche de ochelari de citit pe un lănișor în jurul gâtului. Avea un zâmbet viclean, dar nu aprecia sarcasmul la fel de mult ca mama. O auzeam câteodată certându-și elevii că nu au exersat îndeajuns sau apostrofându-i pe părinții lor pentru că i-au adus târziu la lecții.

„Somn ușor!“, se auzea ea în miezul zilei, cu același ton exasperat cu care altcineva ar fi exclamat: „Doamne Dumnezeule!“

Respect pentru oameni și cărți

Se pare că foarte puțini se ridicau la înălțimea pretențiilor lui Robbie.

Cu toate astea, sunetul produs de aceia care se chinuiau să învețe să cânte la pian a devenit coloana sonoră a vieții noastre. *Ping-ping* după-amiezele, *ping-ping* seara. Doamnele de la biserică veneau câteodată să repete imnuri, făcându-și auzită evlavia prin pereții noștri. Sub îndrumarea lui Robbie, copiii care luau lecții de pian nu aveau voie să studieze mai mult de un cântec odată. Din camera mea, îi auzeam cum, notă nesigură după notă nesigură, se străduiau să câștige aprobarea profesoarei lor și să treacă de la vreo melodieară pentru copii la „Cântecul de leagăn“ al lui Brahms, dar asta se întâmpla după multe încercări. Muzica nu era niciodată enervantă, dar se auzea tot timpul. Se strecura în sus, pe scara care despărțea apartamentul nostru de locuința lui Robbie. Intra pe ferestrele deschise în timpul verii, acompaniindu-mi gândurile în timp ce mă jucam cu păpușile Barbie sau construiam mici regate din cuburi. Singurele pauze erau când tata venea acasă din schimbul de dimineață de la stația de tratare a apei și dădea drumul la televizor, la vreun meci al echipei Chicago Cubs, cu sonorul atât de tare încât acoperea orice altceva.

Era sfârșitul anilor 1960, în cartierul South Side, din Chicago. Cubs nu era o echipă slabă, dar nu era nici grozavă. Stăteam în brațele tatei, în fotoliul lui, și îl ascultam povestind cum Cubs rămăsese fără vlagă la finalul sezonului și de ce Billy Williams, care locuia aproape de noi, după colț, pe Constance Avenue, lovea mai slab pe partea stângă. În afara terenurilor de baseball, America trecea printr-o perioadă de schimbări majore și nesigure. Frații Kennedy fuseseră asasinați. Martin Luther

King fusese ucis și el în balconul unei clădiri din Memphis, ducând la declanșarea unui val de revolte în toată țara, inclusiv la Chicago. Convenția Națională din 1968 a Partidului Democrat a devenit sângeroasă, când poliția a intervenit cu bastoane și gaze lacrimogene împotriva celor care protestau față de Războiul din Vietnam, în parcul Grant, la vreo 12 kilometri de casa noastră. Familiile de albi se mutau în masă din oraș în suburbii – atrase de promisiunea unor școli mai bune, de spațiul mai generos și probabil și de vecinătatea mai albă.

Însă nimic din toate acestea nu rezona cu mine. Eram doar un copil, o fetiță cu păpuși Barbie și cu cuburi, cu doi părinți și un frate mai mare care dormea în fiecare noapte la un metru de mine. Familia era lumea mea, centrul universului meu. Mama m-a învățat să citesc devreme, ducându-mă la biblioteca publică, unde stătea cu mine în timp ce silabiseam cuvintele de pe câte o pagină. Tata mergea în fiecare zi la serviciu, îmbrăcat în uniforma albastră a angajaților municipalității, dar seara ne arăta ce înseamnă să iubești jazzul și arta. În copilărie, făcuse cursuri la Institutul de Artă din Chicago, iar în liceu pictase și sculptase. În școală a fost un înotător și un boxer talentat, și ca adult urmărea cu pasiune orice sport televizat, de la golf profesionist la Liga Națională de Hochei. Îi plăcea să vadă cum fac performanță oamenii puternici. Când fratele meu Craig a început să fie interesat de baschet, tata punea monede pe tocul ușii de la bucătărie, încurajându-l să sară după ele.

Tot ceea ce conta pentru mine se afla pe o rază de cinci cvartale – bunicii și verișorii mei, biserica din colț unde mergeam nu tocmai cu regularitate la școala de duminică, benzinăria unde mă trimitea mama uneori să-i cumpăr un pachet

de țigări mentolate și magazinul de băuturi, unde se vindea și pâine feliată, bomboane ieftine și lapte. În nopțile fierbinți de vară, Craig și cu mine așteptam ascultând uralele de la meciurile de softball care se jucau în parcul din apropiere, unde ziua ne cățaram pe aparatele de la locul de joacă sau ne fugăream cu alți copii.

Diferența de vârstă dintre mine și Craig este de aproape doi ani. El a moștenit ochii blânzi și optimismul tatălui meu, iar de la mama a luat spiritul categoric. Noi doi am fost întotdeauna foarte apropiați, în parte datorită devotamentului constant și oarecum inexplicabil pe care el pare să-l fi simțit încă de la început față de sora lui mai mică. Există o fotografie veche de familie, alb-negru, în care apărem toți patru pe o canapea, mama zâmbind cu mine în brațe, iar tata părând foarte serios și mândru în timp ce îl ține pe Craig. Suntem îmbrăcați pentru biserică sau poate pentru o nuntă. Eu aveam în jur de opt luni, o fețișoară dolofană, un scutec uriaș și o rochiță albă apretată; păream gata să alunec din brațele mamei și mă uitam fix în obiectiv, de parcă aș fi vrut să-l mănânc. Lângă mine se află Craig, un gentleman în miniatură, cu papion și costum, având o mină foarte serioasă. Avea doi ani și deja întruchipa imaginea vigilenței și a responsabilității de frate mai mare – avea brațul întins spre mine, cu degetele strânse protector în jurul mânuței mele grăsulii.

Fotografia a fost făcută când locuiam pe același coridor cu părinții tatălui meu în Parkway Gardens, un complex rezidențial accesibil din South Side, cu blocuri de apartamente moderne. A fost construit în anii 1950, cu scopul de a răspunde la criza de locuințe pentru familiile muncitorilor de culoare,

după al Doilea Război Mondial. Atmosfera locului avea să se deterioreze mai târziu, din pricina sărăciei și a violenței bandelor de cartier, transformând complexul în unul dintre cele mai periculoase locuri din oraș. Însă, cu mult înainte să se întâmple asta, pe când eu eram doar un bebeluș, părinții mei – care s-au cunoscut în adolescență și s-au căsătorit când aveau vreo 25 de ani – au acceptat propunerea de a se muta câțiva kilometri mai la sud, în casa lui Robbie și Terry, într-un cartier mai liniștit.

Pe Euclid Avenue, eram două familii care trăiau sub același acoperiș, deși acesta nu era foarte mare. Judecând după cum era compartimentat etajul, spațiul fusese probabil proiectat pentru a fi locuit de o persoană, cel mult două, dar noi am găsit o soluție să încăpem toți patru. Părinții mei dormeau în singurul dormitor, iar eu și fratele meu Craig împărțeam spațiul mai mare care ar fi trebuit să fie camera de zi. Mai târziu, când am crescut, bunicul meu – Purnell Shields, tatăl mamei mele, care era un tâmplar entuziast, dacă nu chiar foarte priceput – a adus niște lambriuri ieftine din lemn și a construit un fel de perete care împărțea acest spațiu în două așa-zise camere. Cu ajutorul unei uși glisante din plastic, a amenajat și un mic loc de joacă, unde puteam să ne ținem amândoi jucăriile și cărțile.

Îmi plăcea mult camera mea. Era suficient de încăpătoare pentru un pat dublu și un birou îngust. În pat îmi țineam toate animalele de pluș, și în fiecare noapte le aranjam cu migală în jurul capului, ca într-un fel de ritual. De cealaltă parte a panoului despărțitor, Craig locuia într-un spațiu foarte asemănător, cu patul așezat de-a lungul peretelui, paralel cu al meu. Separarea noastră era atât de superficială, încât puteam sta